

Sven Johansson från USA

berättar för Sture Hjalmarsson i nov. 1981

Jag är född på det lilla stället i Getavad i S. Säm, som då var ett torp under Stora Bystad. Min morfar Aron Johanson gjorde två dagsverken i veckan på Stora Bystad som arrende för det lilla torpet och sedan fick han arbeta hårt därhemma för att vi skulle få vårt uppehälle.

Min morbror Kalle arbetade så gott som dagligen på Bystad och han gjorde väl en del dagsverken åt morfar så att han kunde vara hemma lite mera.

Jag kommer så väl ihåg hur det var när jag skulle börja småskolan. Mor följde mig till den lilla skolan i Säm, som ligger mellan Fiskaregården och Mårberga. Jag var bara sex år medan alla de andra i klassen var sju år. Men bara för att det skulle bli lite flera i klassen, det var Gunni Ryding, Märta Gustavsson i Kvarnagården, Vilgot Fransson på Toarp, Einar Johansson i Bagaregården, Bertil Gedda i Bosgården och så jag själv. Det var en liten god klass, skall jag tala om.

På vintern var det mörkt när man fick knalla iväg till skolan och det var mörkt när man kom hem igen men det bästa var ju att man inte behövde gå mer än varannan dag. Jag kommer ihåg hur rädd jag var när jag skulle gå igenom den stora granskogen mellan Getavad och Kroken.

På somrarna var det sex eller sju ”led” eller grindar mellan Getavad och landsvägen och Emil i Hästhagen skyllde mig ofta för att jag lämnat en grind öppen. Det var inte jag som inte stängt grinden efter mig, men jag fick skulden för det i alla fall.

När jag slutat småskolan så blev det att knalla iväg ännu lite längre, upp till Sjöqvist i Säms folkskola. Han var nog en gammal god lärare, men sträng var han. Man kunde nog få en smäll av linjalen på fingrarna ibland, men man kanske behövde det också, för all del.

Sedan gick jag också för ett par andra lärare innan jag gått igenom folkskolan. Sedan skulle man ju gå i fortsättningsskola, men det gjorde jag aldrig. Det var då som Gunnar Magnusson började som skollärare i Säm, jag tror att det var 1922.

De senaste gångerna som jag varit hemma så har jag brukat hälsa på gamle Magnusson i Vegby och han skäller alltid på mej för att jag inte gick i fortsättningsskolan.

Men vi hade det smått och jag måste försöka göra något så att jag kunde tjäna någon krona, för det var ont om pengar på den tiden.

Jag började sticka strumpor åt Hulin i Vegby och det blev stora lass att köra den långa vägen. Jag hade en cykel, som jag köpt av Artur på Nabben, för fem kronor. Jag kommer inte ihåg om det var 1921 eller 1922. Jag åkte många mil på den och körde stora lass strumpor till Vegby. Om jag inte minns fel så hade jag 1:25 dussinet, men de skulle ju inte stickas utan också sys ihop och pressas, så det var mycket som skulle göras för den arbetslönen. Jag minns att jag skulle försöka sticka ett dussin om dagen när jag gick och läste för prästen.

Samma höst som jag hade konfirmerats så tog jag drängplats på Intorp och där var ett hårt arbete för en så liten pojke som jag. Jag fick en egen häst och vara med och köra i skogen redan första vintern. Carl Svensson på Intorp hade också skog i Spånarp i Nittorps socken, dit fick vi köra och därifrån körde vi sågtimmer till järnvägsstationen i Limmared och på återvägen hade vi med oss ved från Spånarp till Intorp. Det var lång väg att köra dagligen och vi måste upp redan vid femtiden för att utfodra hästarna. Sedan körde vi från Intorp vid sextiden på morronen och brukade inte vara tillbaka förrän mellan kl. sju och åtta på kvällen, så det var mörkt när vi startade och mörkt när vi kom tillbaka. De gamla hästarna var ju utslitna och tröga så det tog lång tid på vägen.

Men tiden gick och jag var på Intorp i två år för 25 kr. i månaden. Sedan flyttade jag till Redslarp där E. Aug. Ståhl var husbonde och där var jag också i två år innan jag emigrerade till Amerika.

Man hade ju inte så mycket på den tiden, men man kände sig ändå glad och belåten, för det var många glada stunder på den tiden också. Men man visste inte mycket om hur det var ute i stora världen när man gick därhemma i Gällstad.

Min morbror Hugo Aronson hade redan 1911 emigrerat till Amerika, han var hemma och hälsade på 1923 och det var genom honom som jag fick mitt stora intresse för att också komma till det stora landet i väster.

Jag skrev till Hugo under tiden och när han hade tid så skrev han ett brev till mig också, det var ju inte så ofta han hade tillfälle att skriva, men jag försökte ju att

underhålla kontakten så mycket som möjligt.. När det så blev bestämt att jag skulle få resa till Amerika, så sände Hugo mej 200 dollar till båtresan och jag tror det var 75 dollar för järnvägsresan från New York till Montana där han bodde.

Jag tror det var den 21 september 1927 som jag tog det stora steget med gamla Gripsholm. Vi reste inte i 1:sta klass på den tiden, skall jag tala om. Vi bodde på nedre botten på skeppet och kunde höra ljudet från ångpannorna och turbinerna och det var så mycket rör och ledningar uppe vid taket så att man måste böja sig ibland, när man gick igenom de långa gångarna på skeppet. Men det var ändå en underbar resa mellan Göteborg och New York. När jag kom fram så visste jag ju inte hur det skulle gå, hur jag skulle ta mej till den stora centralstationen i New York och mycket annat. Man kunde ju heller inte fråga sig för när man inte kunde engelska, så det var bara att följa hopen.

Jag hade mina papper klara, så jag behövde inte gå igenom den stora emigrantkontrollen i Ellis Island, men det var många emigranter som fick lov att göra det. Vi som hade våra papper klara kunde fortsätta med järnväg västerut, i första hand mot Chicago och det var ju en stor upplevelse. Det serverades mat på tåget mellan New York och Chicago och de svarta upppassarna försökte ju få en liten extra penning, de tog väl kanske lite mer än dom skulle, för de flesta av oss kände ju inte till värdet av pengarna. De största mynten hade inte alltid den högsta valören och ibland hade mynten motsatt värde mot vad vi trodde, det var inte så gott att hålla reda på.

När vi kom till Chicago, så måste vi vänta där fyra-fem timmar och färdas från den ena stationen till den andra. Vi åkte med buss igenom nästan hela staden, det kommer jag ihåg. Vi var väl ett halvdussin pojkar som tyckte att det kostade för mycket pengar att äta på tåget och när vi hittade en svensk affär i Chicago, så gick vi in där och köpte en väldigt stor rund ost, som vi räknade med att ha som färdkost under den fortsatta resan. Man talade svenska i den här affären, så det gick bra att handla och vi samlade ihop våra pengar till den stora osten. Vi hade väldigt stor nytta av den sedan när resan fortsatte västerut. När vi kom till Shelby i Montana så gick jag av där, men osten fortsatte västerut....

Hugo mötte mig vid stationen och vi reste 20 mil norrut till Oilmont där han då bodde och därifrån var det ytterligare 20 mil till den Canadensiska gränsen. Här var det väldiga ödetrakter och man kände sig som om man var i en öken. Knappast något gräs växte och det fanns inte så mycket att se på här, bara en

massa oljeriggar som stod och nickade och pumpade upp olja ur jorden.

Det var inte lätt för en ung grabb att komma till en sådan trakt som man inte visste någonting om och inte ens kunna språket.

Men jag var ju välkommen till Hugo och Matilda, hans fru. Hon var ju fransyska och väldigt rar på alla vis. Så småningom blev jag lite mera bekant och kände mig lite mer hemma undan för undan.

Men när jag åkt omkring med Hugo några dagar och fått se lite av varje, så måste jag ju börja med något arbete och försöka göra rätt för mig. Det första Hugo kunde tänka att jag skulle göra, var att gräva till en cistern. Han hade ett rätt stort garage där taket lutade åt ett håll. Det regnar ju sällan där, men när det regnar så kommer det så gott som på en gång. Det fanns stuprännor på den långa sidan av garaget, men det fanns ingenting att ta vara på vattnet i och jag skulle nu gräva till en cistern för att i denna kunna ta vara på regnvattnet.

Jag tänkte, att det ska väl snart vara gjort, men ingen i denna världen kan tänka sig så förfärligt hård som denna stenbundna jord var. Det regnar ju sällan och därför blir jorden så förfärligt hård. Jag hade en korp att arbeta med och var gång jag satte korpen i marken, så fick jag en dask i ansiktet. Det tog åtminstone tre dar innan jag fick den här gropen färdig, den var väl så pass stor så att den rymde ungefär 20 tunnor. När jag hade grävt färdigt gropen, skulle jag cementera den också, så den höll vattnet. Det gjorde jag och så gjorde jag ett lock till cisternen också. Detta var mitt första arbete i det stora landet och det glömmer jag aldrig. Jag tänkte som så, att om jag någonsin kan få ihop pengar till resan, så skulle jag resa hem med en gång.

Men så småningom ändrade det sig till det bättre och jag började att förstå lite av språket. Jag fick ju resa ut med oljebyggarna till deras jobb och de ville gärna lära mej en del engelska ord. Det tyckte jag var väldigt bra, men när jag kom hem om kvällen så fick jag veta att jag lärt mej de uslaste orden som finns i det engelska språket.

Därför var jag länge rädd för att säga något på engelska, då jag befarade att det var något fult ord som jag inte borde säga. Men jag lärde mej lite av språket undan för undan, fast det tog närmare ett år innan jag riktigt kunde lita på mitt språk. Det hade ju varit mycket lättare om jag kunnat gå i någon skola och där fått lära mej engelska språket, men nu var jag hänvisad till att lyssna på när andra talades vid.

Tiden gick och allt blev bättre undan för undan. Dock inte i alla avseenden, för

jag hade väl inte varit i Amerika mer än ett par månader, när det hände mej en olycka.

Hugo hade flera gamla bilar som användes av hans ”gäng”. Det var 4-5 sådana ”gäng” med 4-5 man i varje, som på morgonen gick ut och byggde och flyttade oljeriggar och sedan kom de tillbaka på kvällen.

Jag var med dem ute och skulle starta och värma upp en T-Ford innan vi skulle resa hem på kvällen. Det var 8-10 och upp till 20 engelska mil som vi hade att resa fram och tillbaka. Jag visste ingenting om bilkörning då, för det hade jag ju aldrig gjort i Sverige, men nu ville jag lära mej det och gjorde så också, lite undan för undan. Men det var en sak so jag inte hade fått veta och det var om tändningen på en T-Ford. Här måste man akta sig för annars ”slår den tillbaka”. När jag med vevens hjälp skulle starta bilen, så ”slog den tillbaka” och bröt min högra arm. Det var en svår olycka för min del och jag kunde ju inte ens skriva hem till mor och berätta vad som hänt.

Men jag hade tur, armen läktes fort och jag har aldrig haft ont i den sedan dess. Men det dröjde ju en månad innan jag kunde göra någonting. Detta var på senhösten och den vinter som följde var svårare än någon vinter som jag hade upplevt i Sverige. Antingen hade jag inte råd att köpa de kläder som jag behövde, eller också visste jag inte hur jag skulle klä mej för att motstå den hårda vintern., för när jag var ute med de andra arbetarna så förfrös jag både näsan och tårna. Så den första vintern i Amerika var en hård tid för mig.

Men tiden gick och allt blev bättre efter hand. Jag fick börja lära mej att köra lastbil. Det hade jag alltid önskat och det trivdes jag väldigt bra med. Detta sysslade jag med 1928 och 1929 och sedan kom depressionen 1929 och 1930.

1931 gjorde jag min första resa tillbaka till Sverige och det var ju inte dåligt, för jag hade inte varit i Amerika fullt tre år då. Men det kostade heller inte så mycket att resa på den tiden. Dollarn var en bra valuta som man fick mycket för.

Jag rökte inte heller och jag räknade ut, att för de pengar som Hugo lade ut på cigaretter under den tiden jag varit i Amerika, så kunde jag betala min resa till Sverige fram och åter.

Ett par år efter det jag varit i Sverige reste jag till Los Angeles i Kalifornien och tog en kurs i en bilreparatörsskola på 6 eller 8 veckor. Medan jag var där stängde alla banker på grund av depressionen och jag hade inte så mycket kontanter med mej så att jag kunde resa tillbaka. Det var alldeles omöjligt att få ut några kontanter så jag var i en svår situation. Men Hugo talade vid en bankdirektör

som han gjorde sina affärer med, så han fick ut 50 dollar som han skickade till mej. På så sätt kunde jag ta bussen tillbaka till Montana.

Vi bodde i Montana från 1927 till 1944 och under den tiden hade jag förälskat mej i min goda Idella och vi gifte oss 1936. Vi firade vårt 45-års jubileum för ett par veckor sedan.

1944 flyttade vi till Ranglely i Colorado och var där i tre år, till 1947. Jag hade jobbat så hårt under de åren och tyckte att jag behövde lite ledighet, så jag tog Idella och de tre barnen med mig och reste till Sverige för att vila upp mej.

Men jag var ju så van vid att arbeta, så därför blev jag lite orolig av att hålla upp. Jag köpte då en gammal Volvo lastbil och monterad en vinsch på den och började dra upp stenar, för sådana finns det ju gott om i gamla Sverige. Arbetslusten följer med, vart än man tar vägen i denna världen, när man är van att arbeta.

När vi varit i Sverige i åtta månader, lämnade jag bilen till Erik Johanssons pojke i Länghem, en kusin till mej, och reste tillbaka till Amerika. Gösta, som min kusin hette, körde den där bilen ett år till ungefär.

Hugo var över i Sverige 1949 och när han reste åter, följde Gösta med. Han var med oss i New Castle i Wyoming i 8-10 år och jobbade för oss där. Jag hade då ett tio-tal stora lastbilar. Vi flyttade oljeriggar och tog andra frakter som gick att få. Man måste vara på plats när folk vill ha sina frakter, annars blir det någon annan som får jobben.

Vi var i Wyoming under hela 50-talet och fram till 1962. Under den tiden var jag i Sverige och hälsade på flera gånger.

1961 reste vi till Sverige och då var vår son John också med. Han var då 16 år och hade länge önskat att få resa till Sverige och Europa. Vi hade redan lämnat hamnen och kommit en bit ut i Atlanten, när vi fick det sorgliga budet, att vår äldste son hade förolyckats och vi måste resa tillbaka.

Det är inte många som stoppar ett stort atlantfartyg ute i Oceanen utan att det är något särskilt. Men Hugo och Nelson Rockefeller var väldigt goda vänner, Hugo var då guvernör i Montana och Rockefeller i New York. Han skickade ut en kustbevakningsbåt som hämtade oss på båten och sedan flög vi till Arizona där vår son hade förolyckats. Det var ju så förfärligt sorgligt, så jag kan inte närmare berätta om den saken. Men världen måste ju ha sin gång och allt måste gå över. Sedan var vi i ...? ..ett par år och därefter köpte jag 150 tunnland i Rapid City i

Syd Dakotas västra del, alldeles vid östra sidan av Svarta Bergen. Jag byggde där 20 egna Mobil Home eller stora husvagnar, som jag hyrde ut. Vidare hade jag 110 tomtplatser som jag hyrde ut till sådana som hade egna Mobil Home.

Det kostade många pengar att iordningställa en sådan anläggning. Till alla tomtplatserna var vatten och avlopp ordnat och elektriska ledningar framdragna. Så när det kom någon sådan stor husvagn och ville ha en plats, så tog det bara någon timma innan det var klart att flytta in och allt var inkopplat och färdigt.

Vi hade den här anläggningen till 1972, då sålde jag den och vi flyttade några km utanför staden och har bott där sedan dess.

Det var samtidigt som vi hade den stora översvämningen som tog 138 liv. Det var mycket sorgligt, men sådant händer, som vi vet.

Sven Johansson

född 10/1 1908, Getavad, Södra Säm

emigrerade 1927 från Redslarp, Gällstad

död 16/9 1994, Largo, Pinellas County, Florida

Säms småskola ca 1915-16

Fr.v.

Anna Pettersson Toarp, Ingrid Johansson Bagaregården, Märta Gustavsson Kvarnagården, Gunni Ryding Målberga, Anna Jakobsson lärarinna. Död 1917. Sven Johansson Getavad, Einar Johansson Bagaregården, Vilgot Fransson Toarp, Bertil Gedda Bosgården.

Sven Johansson hustru Idella:

“Idella Johanson, 96 passed away on May 1, 2014 in Brandon, FL. She was preceded in death by her husband of 56 years, **Sven Johanson**, and her son **Aron Johanson**. Idella's funeral service will be held at 10am on Saturday, May 10th at Open Bible Christian Center.

Idella was born in Butte Montana and grew up in Great Falls, MT.

In 1936 Idella married Sven Johanson and they lived in Montana, Sweden, Wyoming, South Dakota and Florida. She was a home-maker first, but always passionate and active in church and community.

Sven & Idella founded Countryside Estates on St. Patrick St. and Mr. Fuel Gas Station (now Seven Eleven), and resided in Rapid City from 1962 until 1984.

While in Rapid City Idella was co-founder of Cele's Women's Apparel located near The Thrift Center and also co-founded Gospel Garden Bookstore on 7th and St Joe Street.

Idella is survived by two daughters, **Karen Thurston** (Jim) of Fort Collins CO, and **Kristine** (Jim) Beaird of Brandon FL and two sons, **John** (Elizabeth) Johanson of Largo FL and **Stephen** (Janyce) Johanson of Ft. Collins CO.

She is also survived by thirteen grandchildren and 25 great grandchildren.

She was a woman who taught her family how to live life to the fullest, and how to die with grace and dignity. Her life of faith was an inspiration to all.”

Born: **February 5, 1918**

Place of Birth: Butte, Montana

Death: **May 1, 2014**

Place of Death: Sun City Center, FL

Saturday May 10, 2014, 10:00 am at Open Bible Christian Center

Burial

Saturday May 10, 2014, 2:30 pm at Greenwood Cemetery

(Info från : “Find a grave”)

